BESLUITEN

BESLUIT (GBVB) 2023/891 VAN DE RAAD

van 28 april 2023

betreffende beperkende maatregelen in verband met acties die de situatie in de Republiek Moldavië destabiliseren

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 29,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Op 23 juni 2022 heeft de Europese Raad de status van kandidaat-lidstaat toegekend aan de Republiek Moldavië.

(2) In zijn conclusies van 23 maart 2023 heeft de Europese Raad toegezegd de Republiek Moldavië alle relevante steun te blijven bieden, onder meer ter versterking van de veerkracht, veiligheid, stabiliteit, economie en energievoorziening van het land in het licht van de destabiliserende activiteiten van externe actoren.

(3) De huidige leiders van de Republiek Moldavië hebben belangrijke vooruitgang geboekt bij het versterken van de democratie en de rechtsstaat en bij het bestrijden van corruptie, en hebben aanzienlijke inspanningen geleverd om de stappen uit te voeren die zijn uiteengezet in het advies van de Europese Commissie over het verzoek van de Republiek Moldavië om toetreding tot de EU.

(4) Terwijl de Moldavische regering uitvoering blijft geven aan haar ambitieuze hervormingsagenda, pakt zij daarnaast verscheidene crises aan en wordt zij in toenemende mate geconfronteerd met directe bedreigingen voor haar stabiliteit, zowel door interne groepen met gevestigde belangen als door Rusland, die dikwijls samenspannen om het land van zijn hervormingskoers af te brengen.

(5) De Unie blijft bereid alle haar ter beschikking staande beleidsinstrumenten in te zetten om bij te dragen tot een doeltreffende uitweg uit de huidige crisis en te reageren op destabiliserende acties die een ernstige bedreiging vormen voor de democratie en de rechtsstaat in de Republiek Moldavië, onder meer door de uitvoering van programma's voor technische bijstand en capaciteitsopbouw te versterken zodat de Republiek Moldavië beter in staat is dergelijke acties op autonome wijze te voorkomen en te bestrijden door middel van justitiële en politiële samenwerking met de lidstaten.

(6) De ongekend hoge intensiteit van deze destabiliserende acties vereist een onmiddellijke reactie, mede gezien het belang van een stabiel de Republiek Moldavië, een kandidaat-lidstaat van de EU die grenst aan de Unie en aan Oekraïne.

(7) Personen die het houden van verkiezingen belemmeren of ondermijnen of proberen de grondwettelijke orde omver te werpen, ook door gewelddaden, in de Republiek Moldavië, vormen een bedreiging voor de democratie en de rechtsstaat, alsmede voor de stabiliteit en de veiligheid van de Republiek Moldavië. De pogingen om de Republiek Moldavië te destabiliseren zijn met name sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne toegenomen.

(8) Ook personen die zich schuldig maken aan ernstig financieel wangedrag met betrekking tot overheidsmiddelen en de ongeoorloofde uitvoer van kapitaal, vormen, voor zover zij zeggenschap kunnen uitoefenen over de activiteiten van overheidsinstanties of deze serieus kunnen beïnvloeden, een bedreiging voor de stabiliteit, de democratie en de rechtsstaat. Dergelijke handelingen kunnen ook de grondwettelijke orde bedreigen.

(9) Pogingen tot destabilisering van de Republiek Moldavië vormen een bedreiging voor de stabiliteit en de veiligheid van de buitengrenzen van de Unie.

(10) De Republiek Moldavië heeft om steun van de Unie verzocht tegen acties die het land dreigen te destabiliseren, door beperkende maatregelen goed te keuren.

(11) In de huidige omstandigheden moeten er reisbeperkingen en maatregelen tot bevriezing van tegoeden worden opgelegd aan personen die verantwoordelijk zijn voor, steun verlenen aan of uitvoering geven aan acties of beleidsmaatregelen die de soevereiniteit en onafhankelijkheid van de Republiek Moldavië, alsmede de democratie, de rechtsstaat, de stabiliteit of de veiligheid in de Republiek Moldavië ondermijnen of bedreigen, en aan met hen verbonden personen, entiteiten of lichamen.

(12) Om uitvoering te geven aan bepaalde maatregelen, is verder optreden van de Unie vereist,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om binnenkomst op of doorreis via hun grondgebied te beletten van:

a) natuurlijke personen die verantwoordelijk zijn voor, steun verlenen aan of uitvoering geven aan acties of beleidsmaatregelen die de soevereiniteit en onafhankelijkheid van de Republiek Moldavië, of de democratie, de rechtsstaat, de stabiliteit of de veiligheid in de Republiek Moldavië ondermijnen of bedreigen, door middel van een van de volgende acties:

   i) het belemmeren of ondermijnen van het democratische politieke proces, onder meer door het houden van verkiezingen te belemmeren of ernstig te ondermijnen of door te proberen de grondwettelijke orde te destabiliseren of omver te werpen,

   ii) het plannen van, aansturen van, direct of indirect betrokken zijn bij, ondersteunen van, of anderszins faciliteren van gewelddadige demonstraties of andere gewelddaden, of

   iii) ernstig financieel wangedrag met betrekking tot overheidsmiddelen en de ongeoorloofde uitvoer van kapitaal;

b) natuurlijke personen die banden hebben met de uit hoofde van punt a) aangewezen personen;

die worden genoemd in de bijlage.

2. Lid 1 verplicht een lidstaat niet om eigen onderdanen de toegang tot zijn grondgebied te weigeren.

3. Lid 1 laat de gevallen onverlet waarin lidstaten uit hoofde van het internationale recht gebonden zijn, en wel:

a) als gastland van een internationale intergouvernementele organisatie;

b) als gastland van een internationale conferentie die is bijeengeroepen door, of plaatsvindt onder auspiciën van de Verenigde Naties;

c) krachtens een multilaterale overeenkomst die voorrechten en immuniteiten verleent, of

d) krachtens het Concordaat (Verdrag van Lateranen) van 1929 dat werd gesloten tussen de Heilige Stoel (Vaticaanstad) en Italië.

4. Lid 3 is ook van toepassing op gevallen waarin een lidstaat optreedt als gastland van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).

5. De Raad wordt naar behoren geïnformeerd in elk van de gevallen waarin een lidstaat krachtens lid 3 of lid 4 een vrijstelling verleent.

6. De lidstaten kunnen vrijstellingen van de krachtens lid 1 opgelegde maatregelen verlenen voor reizen die gerechtvaardigd zijn om dringende humanitaire redenen, of voor het bijwonen van intergouvernementele bijeenkomsten of vergaderingen of bijeenkomsten of vergaderingen die door de Unie worden gepromoot of georganiseerd, of waarvoor een lidstaat als fungerend voorzitter van de OVSE als gastland optreedt, wanneer een politieke dialoog wordt gevoerd waarbij de beleidsdoelstellingen van de beperkende maatregelen, waaronder de steun voor de rechtsstaat, de democratie, de stabiliteit en de veiligheid in de Republiek Moldavië, rechtstreeks worden bevorderd.

7. De lidstaten kunnen ook vrijstellingen van de krachtens lid 1 opgelegde maatregelen verlenen indien binnenkomst of doorreis noodzakelijk is in verband met een gerechtelijke procedure.

8. Een lidstaat die de in lid 6 of lid 7 bedoelde vrijstellingen wil verlenen, brengt zulks schriftelijk ter kennis van de Raad. De vrijstelling wordt geacht te zijn verleend, tenzij een of meer lidstaten binnen twee werkdagen na ontvangst van de kennisgeving van de voorgestelde vrijstelling schriftelijk bezwaar maken. Indien een of meer lidstaten bezwaar maken, kan de Raad, met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen, besluiten de voorgestelde vrijstelling te verlenen.

9. Wanneer een lidstaat krachtens de leden 3, 4, 6, 7 en 8, machtiging verleent tot binnenkomst op of doorreis via zijn grondgebied van de in de bijlage vermelde personen, geldt deze machtiging alleen voor het doel waarvoor ze is verleend en alleen voor de daarbij betrokken persoon.

Artikel 2

1. Alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan, eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van:

a) natuurlijke personen, entiteiten of lichamen die verantwoordelijk zijn voor, steun verlenen aan of uitvoering geven aan acties of beleidsmaatregelen die de soevereiniteit en onafhankelijkheid van de Republiek Moldavië, of de democratie, de rechtsstaat, de stabiliteit of de veiligheid in de Republiek Moldavië ondermijnen of bedreigen, door middel van een van de volgende acties:

   i) het belemmeren of ondermijnen van het democratische politieke proces, onder meer door het houden van verkiezingen te belemmeren of ernstig te ondermijnen of door te proberen de grondwettelijke orde te destabiliseren of omver te werpen,

   ii) het plannen van, aansturen van, direct of indirect betrokken zijn bij, ondersteunen van, of anderszins faciliteren van gewelddadige demonstraties of andere gewelddaden, of

   iii) ernstig financieel wangedrag met betrekking tot overheidsmiddelen en de ongeoorloofde uitvoer van kapitaal;

b) natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen die banden hebben met de uit hoofde van punt a) aangewezen personen;

die worden genoemd in de bijlage, worden bevroren.

2. Er worden geen tegoeden of economische middelen, direct of indirect, ter beschikking gesteld aan of ten behoeve van op de lijst in de bijlage opgenomen natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen.

3. In afwijking van de leden 1 en 2 kunnen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, onder de voorwaarden die zij dienstig achten, toestemming geven voor de vrijgave van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen of voor de beschikbaarstelling van bepaalde tegoeden of economische middelen, nadat zij hebben vastgesteld dat de betrokken tegoeden of economische middelen:

a) noodzakelijk zijn voor het dekken van uitgaven voor de basisbehoeften van de in de bijlage genoemde personen en de leden van hun gezin die van hen afhankelijk zijn, zoals betalingen voor voedsel, huur of hypotheeklasten, geneesmiddelen of medische behandelingen, belastingen, verzekeringspremies en nutsvoorzieningen;

b) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van redelijke honoraria of de vergoeding van kosten in verband met de verlening van juridische diensten;

c) uitsluitend bestemd zijn voor de betaling van honoraria of kosten voor het routinematige aanhouden of beheren van bevroren tegoeden of economische middelen;

d) noodzakelijk zijn voor de betaling van buitengewone lasten, mits de bevoegde autoriteit de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten en de Commissie ten minste twee weken vóór zij de toestemming verleent, in kennis stelt van de redenen waarom zij meent dat een specifieke toestemming moet worden verleend, of

e) gestort worden op of betaald worden van een rekening van een diplomatieke missie of consulaire post of een internationale organisatie die bescherming geniet op grond van het internationaal recht, voor zover die betalingen bestemd zijn voor de officiële doelen van de diplomatieke missie of consulaire post of de internationale organisatie.

De betrokken lidstaat stelt de andere lidstaten en de Commissie in kennis van elke op grond van dit lid verleende toestemming.

4. In afwijking van lid 1 kunnen de bevoegde autoriteiten van de lidstaten toestemming geven voor de vrijgave van bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

a) de tegoeden of economische middelen zijn het voorwerp van een arbitrale beslissing die is gegeven vóór de datum waarop de natuurlijke persoon, de entiteit of het lichaam als bedoeld in lid 1 is opgenomen op de lijst in de bijlage, dan wel van een vóór of na die datum in de Unie gegeven rechterlijke of administratieve beslissing, of in de betrokken lidstaat uitvoerbare rechterlijke beslissing;

b) de tegoeden of economische middelen worden uitsluitend gebruikt om te voldoen aan vorderingen die door een dergelijke beslissing zijn gewaarborgd of geldig zijn verklaard, binnen de grenzen gesteld door de toepasselijke wet- en regelgeving betreffende de rechten van titularissen van dergelijke vorderingen;

c) de beslissing komt niet ten goede aan een op de lijst in de bijlage opgenomen natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam, en

d) de erkenning van de beslissing is niet in strijd met de openbare orde van de betrokken lidstaat.

De betrokken lidstaat stelt de andere lidstaten en de Commissie in kennis van elke op grond van dit lid verleende toestemming, binnen twee weken na het verlenen van de toestemming.

5. Lid 1 belet niet dat een op de lijst geplaatste natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam, betalingen doet die verschuldigd zijn uit hoofde van een contract dat is gesloten vóór de datum waarop die natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam op de lijst in de bijlage werd geplaatst, mits de betrokken lidstaat heeft vastgesteld dat de betaling niet direct of indirect wordt ontvangen door een natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam als bedoeld in lid 1.

6. Lid 2 is niet van toepassing op het overmaken op bevroren rekeningen van:

a) rente of andere inkomsten op die rekeningen;

b) betalingen die verschuldigd zijn overeenkomstig contracten, overeenkomsten of verplichtingen die zijn gesloten of ontstaan vóór de datum waarop de in de leden 1 en 2 voorziene maatregelen op deze rekeningen van toepassing werden, of

c) betalingen die verschuldigd zijn uit hoofde van rechterlijke, administratieve of arbitrale beslissingen die in de Unie zijn gegeven of in de betrokken lidstaat uitvoerbaar zijn,

mits deze rente, andere inkomsten en betalingen onderworpen blijven aan de maatregelen van lid 1.

7. De verbodsbepaling in lid 2 geldt niet voor organisaties en agentschappen die op basis van een pijleranalyse door de Unie worden beoordeeld en waarmee de Unie een kaderovereenkomst inzake financieel partnerschap heeft ondertekend op basis waarvan die organisaties en agentschappen optreden als humanitaire partners van de Unie, op voorwaarde dat de in lid 2 bedoelde tegoeden of economische middelen noodzakelijk zijn voor uitsluitend humanitaire doeleinden in de Republiek Moldavië.

8. In gevallen die niet onder lid 7 vallen en in afwijking van de leden 1 en 2 kunnen de bevoegde autoriteiten van een lidstaat onder de algemene of specifieke voorwaarden die zij passend achten, specifieke of algemene toestemmingen verlenen om bepaalde bevroren tegoeden of economische middelen vrij te geven of om bepaalde tegoeden of economische middelen beschikbaar te stellen, op voorwaarde dat die tegoeden of economische middelen noodzakelijk zijn voor uitsluitend humanitaire doeleinden in de Republiek Moldavië.

Artikel 3

1. De Raad besluit op voorstel van een lidstaat of van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (de "hoge vertegenwoordiger") met eenparigheid van stemmen om de lijst in de bijlage vast te stellen en aan te passen.

2. De Raad stelt de betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon, entiteit of lichaam in kennis van het in lid 1 bedoelde besluit, met inbegrip van de redenen voor plaatsing op de lijst, hetzij rechtstreeks, indien het adres bekend is, hetzij middels de bekendmaking van een kennisgeving, zodat die persoon, entiteit of dat lichaam daarover opmerkingen kan indienen.

3. Indien er opmerkingen worden ingediend of substantieel nieuw bewijsmateriaal wordt overgelegd, toetst de Raad het in lid 1 bedoelde besluit en brengt hij de betrokken persoon of entiteit of het betrokken lichaam daarvan op de hoogte.

Artikel 4

1. In de bijlage worden de redenen voor opneming van de in de artikelen 1 en 2 bedoelde natuurlijke personen en rechtspersonen, entiteiten en lichamen in de lijst vermeld.

2. De bijlage bevat de informatie, indien deze beschikbaar is, die nodig is om de betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen te identificeren. Met betrekking tot natuurlijke personen kan die informatie bestaan uit: namen en aliassen; geboortedatum en geboorteplaats; nationaliteit; paspoort- en identiteitskaartnummers; geslacht; adres, indien bekend; en functie of beroep. Met betrekking tot rechtspersonen, entiteiten of lichamen kan dergelijke informatie bestaan uit: namen; plaats en datum van registratie; registratienummer, en plaats van vestiging.

Artikel 5

1. De Raad en de hoge vertegenwoordiger mogen voor de uitoefening van hun taken uit hoofde van dit besluit persoonsgegevens verwerken, met name:

a) wat betreft de Raad, bij het opstellen en wijzigen van de bijlage;

b) wat betreft de hoge vertegenwoordiger, bij het opstellen van wijzigingen van de bijlage.

2. De Raad en de hoge vertegenwoordiger mogen in voorkomend geval relevante gegevens verwerken die betrekking hebben op strafbare feiten die zijn gepleegd door natuurlijke personen op de lijst, op strafrechtelijke veroordelingen of veiligheidsmaatregelen betreffende dergelijke personen, doch uitsluitend voor zover deze verwerking noodzakelijk is voor het opstellen van de bijlage.

3. Voor de toepassing van dit besluit worden de Raad en de hoge vertegenwoordiger aangewezen als "verwerkingsverantwoordelijken" in de zin van artikel 3, punt 8, van Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad ([1]) om ervoor te zorgen dat de betrokken natuurlijke personen hun rechten uit hoofde van Verordening (EU) 2018/1725 kunnen uitoefenen.

Artikel 6

Vorderingen in verband met contracten of andere transacties aan de uitvoering waarvan, direct of indirect, geheel of gedeeltelijk, afbreuk is gedaan door de maatregelen die uit hoofde van dit besluit zijn ingesteld, met inbegrip van vorderingen tot schadeloosstelling of soortgelijke vorderingen, zoals een vordering tot schuldvergelijking of een garantievordering, met name een vordering tot verlenging of uitbetaling van een obligatie, garantie of contragarantie, met name een financiële garantie of contragarantie, ongeacht de vorm hiervan, worden niet toegewezen indien deze vorderingen worden ingesteld door:

a) in de bijlage genoemde natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen;

b) een natuurlijke persoon, rechtspersoon, entiteit of lichaam, handelend voor rekening of ten behoeve van een van de onder punt a) bedoelde personen, entiteiten of lichamen.

Artikel 7

Opdat de in dit besluit opgenomen maatregelen een maximaal effect zouden hebben, moedigt de Unie derde landen aan beperkende maatregelen in de zin van de in dit besluit genoemde maatregelen te treffen.

Artikel 8

Dit besluit is van toepassing tot en met 29 april 2024.

Dit besluit wordt voortdurend getoetst. Het wordt zo nodig verlengd of gewijzigd, indien de Raad van oordeel is dat de doelstellingen ervan niet zijn bereikt.

([1]) Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39).

Bij de toetsing van op grond van artikel 1, lid 1, punt a), iii), en artikel 2, lid 1, punt a), iii), vastgestelde beperkende maatregelen, houdt de Raad in voorkomend geval rekening met de vraag of tegen de betrokken personen een gerechtelijke procedure loopt met betrekking tot de gedraging waarvoor zij op de lijst zijn geplaatst.

Artikel 9

Dit besluit treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel, 28 april 2023.

Voor de Raad
De voorzitter
J. ROSWALL

BIJLAGE

Lijst van de in de artikelen 1 en 2 bedoelde natuurlijke personen en rechtspersonen, entiteiten en lichamen

[…]